

מילת צמורה

א. עבודה זרה כ"ז ע"א איתמר מנין למילה בעכו"ם שהיא פסולה דרו בר פפא משמ"י דרב אמר ואתה את בריתי תשמור ור' יוחנן אמר המול ימול מאי בינייהו ערבי מהול וגבעוני מהול איכא בינייהו מ"ד המול ימול איכא ומ"ד את בריתי תשמור ליכא ולמ"ד המול ימול איכא והתנן קונם שאני נחנה מן הערלים מותר בערלי ישראל ואסור במולי עכו"ם אלמא אע"ג דמהילי כמאן דלא מהילי דמו כו', אלא איכא בינייהו אשה למ"ד ואתה את בריתי תשמור ליכא דאשה לאו בת מילה היא ולמ"ד המול ימול איכא דאשה כמאן דמהילא דמאי, ומי איכא למ"ד אשה לא והכתוב ותקח צפורה צר, קרי ביה ותקח, והכתוב ותכרות, קרי ביה ותכרת דאמרה לאיניש אחרינא ועבד, אי בעית אימא אתאי איהי ואתחלה ואתא משה ואגמרה.

הנה קו' הגמ' היא רק למ"ד דאשה פסולה למול א"כ איך צפורה מלה, ולכא' ק' עוד דהרי לכו"ע נכרי פסול למול, והרי צפורה לא היתה מזרע ישראל אלא היתה בת יתרו, וא"כ לכא' דינה כנכרי, וא"כ משו"ה יש לפסולה לכו"ע.

ב. והי' אפ"ל שנתגיירה, אלא דיש לברר אי שייכא גירות קודם מתן תורה, ויעוי' בשבת דף קל"ה שחילקו בגמ' גבי יליד בית אם הטבילה קודם שילדה או אחר שילדה, וכי' שם התוס' דחילוק זה ל"ש קודם מתן תורה, ועי' בחי' מרן ר"י על עה"ת פ' בא שהביא את ד' התוס' והביא מכמה דוכתי דשייכא גירות קודם מ"ת, דבתוספתא פסחים פ"ח א' אחד פסח מצרים ואחד פסח דורות מי שהיו לו עבדים שלא מלו ושפחות שלא טבלו מעכבין אותו מלאכול בפסח, ומבואר דגם בפסח מצרים היתה נוהגת טבילה לשפחות דהיינו רות, וכן הביא מרמב"ן עה"ת פ' בהעלותך דקרא דזכי יגור אותן רג ונשה פסח קאי על פסח מצרים, ומבואר דיה נוהג אז דין גירות, וכן הביא שמבואר ברש"י סוטה דף י"ג גבי בת פרעה שירדה לרחוץ, ופרש"י שם לטבול לשם גירות, והנה באמת שבטו"א מגילה דף י"ג תמה על רש"י דמה שגר צריך טבילה אינו אלא בבא

להכנס לקדושת ישראל לצאת מתורת בני נח, דהרי נפק"ל מדור המדבר שמלו וטבלו כשבאו לקבל את התורה, עי' כריתות דף ט' ע"א, אבל באותו זמן היו כולם בני נח וטבילה זו למח, ועי' בהגהת אמרי ברוך על ה"טו"א, ועי' בס' קהלת יעקב להגאון בעל משכנות יעקב על התוס' הנ"ל בשבת דף קל"ה.

ועי' בסוטה דף י' ע"א גבי יהודה ותמר אמר לה שמא נכרית את אמרה ליה גירות אני.

והנה לפי התוס' בשבת והטו"א במגילה הרי לא היה לצפורה דין גירות, וא"כ יק' כנ"ל דתפי"ל דפסולה למול משום נכרי.

ג. וביותר ק' בד' רש"י בסנהדרין דף פ"ב ע"א דאי' שם גבי זמרי שאמר למשה בן עמרם זו אסורה או מותרת, ואם תאמר אסורה בת יתרו מי התירה לך, ופרש"י בת יתרו מי התירה לך משה קודם מתן תורה נשא

וכשתנה תורה כולן בני נח היו ונכנסו לכלל מצות והיא עממה וגרים רבים של ערב רב, ומבואר בד' רש"י דמה שבאמת היתה צפורה למשה הוא משום דקודם מתן תורה לא היה

איסור לשאת נכרית, ולא פי' רש"י שצפורה נתגיירה קודם שנשאת למשה, ומבואר דלא היה גירות קודם מ"ת ורק שלא היה איסור לשאת נכרית, וצ"ע בגמ' יבמות דף ק' הנ"ל ועי' בהגהות מהריב"ן, וא"כ מבואר להדיא דקודם מ"ת לא היה לצפורה דין ישראל, וא"כ ק' כנ"ל דתפי"ל משום נכרי.

ד. ואולי אפ"ל בד' ה"טו"א שאין כוונתו דל"ש כלל גירות קודם מ"ת, אלא כוונתו דל"ש טבילת גירות קודם מ"ת, אך גירות עצמה שייכא גם קודם מ"ת, ואפשר דהיתה גירות בקבלה בעלמא להיות כישורא, וכעין גירות של גר תושב שמקבל עליו ז' מצות בפני ג' חברים וחשיב גר תושב, וכמבואר ברמב"ם פ"ח ממלכים, ואולי אפ"ל גם בדעת רש"י בסנהדרין שמבואר בדבריו דמה שמשא הותר בבת יתרו משום שהי' קודם מ"ת, ולא פי' שנתגיירה ואף דרש"י הרי ס"ל בסוטה דשייכא גירות קודם מ"ת, דאפשר דבאמת צפורה נתגיירה, ולא גרע מגירות דבת פרעה, ורק שלא היתה זו גירות שמועלת בדיני ישראל שאחר מ"ת, דלא היתה גירות בפני ב"ד, וזו כוונת רש"י דקודם מתן תורה היה סגי בגירות כזו וי"ל. אך מ"מ בד' התוס' הנ"ל בשבת לכאן משמע דל"ש כלל גירות קודם מ"ת, ועי' החילוק בין הטבילה קודם לידה או אחר לידה ל"ש קודם מ"ת, ואי נימא דשייכא גירות קודם מ"ת, הרי אכתי אפ"ל חילוק בין נתגיירה קודם לידה או אחר לידה.

ה. גם יעוי' במכילתא ר"פ יתרו על הפסוק כי אמר גר הייתי בארץ נכריה, ר' יהושע אומר נכריה היתה לו ודאי ר' אליעזר המודעי אומר בארץ נכריה, ופי' בזית רענן דר' יהושע ס"ל דנכריה קאי על צפורה, וקסבר שלא נתגיירה כשנשאה משה ועי' בהר אפרים שהק' לפי' דאיכא היתה פסולה למול משום נכרי.

ו. ונ' דהנה הראשונים נחלקו אי בני קטורה חייבים במילה, דד' הרמב"ם בפ"י ממלכים ה"ח דחייבים במילה, וד' רש"י בסנהדרין נ"ט דאין חייבים אלא אותם שנולדו לאברהם אבל בניהם פטורים, ועי' במל"מ, והנה בטעם המלך על שער המלך סוף הל' עכו"ם כי דלד' הרמב"ם דחייבים הי' דכשרים למול בין למ"ד דעכו"ם פסול משום המול ימול ובין למ"ד דפסול משום ואתה את בריתי תשמור, ובשא"ג ס' מ"ט כי דיש לפסול בני קטורה מלמול משום דביבמות דף ע"א עמ' ב' מבואר דלא ניתנה פריעה לאברהם אבינו אלא נתחדשה בזמן יהושע ע"ש, וא"כ לבני קטורה לא ניתנה פריעה, והרי בישראל מל ולא פרע כאילו לא מל, ועי' בני קטורה אינם חשובים בני ברית מילה, ועי' במאירי יבמות שכי' דלמ"ד לא ניתנה פריעה לא"א אין בני קטורה חייבים בפריעה, אלא דיש בי גירסאות איך מסקנת הגמ' ביבמות, ולכן ודין בני קטורה בפריעה תלי בב' גירסאות אלו ע"ש ועי' בריטב"א. ולפי' הרי קודם שניתנה פריעה אה"נ דבני קטורה היו כשרים למול וא"כ י"ל דהרי צפורה היתה בת יתרו שהיה ממדין והרי מדין היה מבני קטורה כמבואר בסו"פ ח"י שרה בראשית כ"ה ב', וא"כ נראה דאין לפסול את צפורה מלמול משום נכרי. אלא דבד' רש"י הרי א"א לומר כן כיון דס"ל דבני קטורה אין חייבים במילה.

ז. ועי' במהר"ץ חיות לגדרים דף ל"ב שכי' דצפורה הואיל והיתה מבני מדין שהם מבני קטורה ע"כ היתה חייבת במילת בנה, וייהנו דמה שנתמעטה אשה מחיוב למול את בנה בקדושין כ"ט אינו אלא בבני ישראל ולא בבני קטורה, וכ"כ במשך חכמה פ' בא ד"ה כאשר ע"ש.

ח. ובהו יתבאר ד' רבינו חננאל ביומא דף פ"ה ע"ב שכי' ויבקש המיתו לתינוק מפני שנתעצלה אמו ולא מלה אותו וכיון שהרגישה מלה אותו וקראתו חתן דמים, וכבר תמחו האחרונים דמה היתה אמו חייבת והרי אשה נתמעטה מחיוב מילת בנה, ולהנ"ל א"ש דבבני קטורה גם נשים חייבות במילת בניהם וכש"י. ט. וי"ל עוד בד' ר"ח דהנה ביבמות ע"א רבא אמר כגון שהיו אביו ואמו חבושין בבית האסורין, ופרש"י חבושין בשעת עשיה ומצות מילה מוטלת עליהם ולא על אחרים והם אינן יכולין לעשות את פסחן, והק' מהרש"א שהרי אשה אינה חייבת במילת בנה וכדלפני' בקדוש' כ"ט מקרא דאותו ולא אותה, ותי' מהרש"א דאף שאינה חייבת במילת בנה מ"מ מילת בנה מעכבה בפסח. ובאוי' הל' מילה ס' צ"ו האריך בד"ז שרק האב חייב למול את בנו ולא האם, וכי' דהא דנקט שגם אמו חבושה בבית האסורים אינו משום שאמו חייבת למולו אלא דאורחא דמילתא נקט דאילו לא היתה בבית האסורים היתה מביאתו למול. ובשו"ת מהר"ח או"ז ס' י"א כי על גמ' ואם אמו לא היתה חבושה היא היתה חייבת לעסוק דלא מנעט לה קרא אלא היכא דאיתיה לאבהו, ולפי' מהר"ח או"ז אפשר שזו כוונת פי' ר"ח שכיון שמשא מל מל היה מוטל עליה למול.

מפני מה נענש משה

בגדרים דף ל"א ע"ב אי' אמר ר' יוסי ח"ו שמשא רבינו נתרשל מן המילה אלא כך אמר אמול ואצא לדרך סכנה היא שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו', אמול ואשהה שלשה ימים הקב"ה אמר לי לך שוב מצרים, אלא מפני מה נענש משה משום שנתעסק במלון תחלה, שנאמר ויהי בדרך במלון, צ"ע בריטב"א יבמות ע"א ב' שכי' אב"א משום חולשא דאורחא כו' וכי"ת א"כ למה נענש מרע"ה על ערלת בנו, לפי שלא מל אותו בדרך, י"ל לפי שהיה יכול להתעכב במקום אחד עד שיתרפא הנמול, שהרי לא קבע לו הקב"ה זמן לשוב למצרים עכ"ל וצ"ע בדגמ' אי' להדיא שלא היה יכול להתעכב בדרך משום שהקב"ה אמר לו לשוב מצרים ונענש משום שנתעסק במלון תחילה.

ועי' בפרישה יו"ד ס' רס"ו סק"ו שכי' אפ"ה נענש דהוי"ל למול ולשהות אשתו עם בנו הנמול בדרך או בביתו וגו' צ"ע שהרי בגמ' אמרו טעם אחר וצ"ע.

ובנה"א סוכה כ"ה הביא מאו"ז שאף ביכול לקיים שניהם פטור מן המצוה, וכי' שם וכן רב חסדא ורבה רב בר הונא דגנו ארקתא דאגמא אע"פ שהיו יכולין לילך לסוכה פטורין משום דהואיל שהיו חולכים לדבר מצוה ועדיין לא הגיעו לשם הוי כמוליך אבידת בהמה כו' עכ"ל.

וקי' שא"כ למה נענש משה על המילה והרי היה עוסק במצוה ששלחו הקב"ה להוציא את ישראל, ועי"ש בערל"ג, ועי' צה"ל סוכה ס"י לב.

בת בכלל בנים

ב"ב קמ"ג ב' ההוא דאמר להו נכסיי לבניי הוה ליה ברא וברתא מי קרו אינשי לברא בניי או דלמא לא קרו אינשי לברא בניי ולמושבה לברתא במתנה קאתי אמר אב"י ת"ש ובני דן חושים כו' אלא אמר רבא ובני פלוא אליאב.

והנה בדף ק"ב ע"א אי' גבי עמרם שהחזיר את יוכבד אמר רב יהודה בר אבדיא מלמד שעה לה מעשה לקוחין הושיבה באפריון ואחרן ומרים משוררים לפניו ומלאכי השרת אומרים אם הבנים שמחה, והרי אחרן היה בן אחד ועי' דקאי על אחרן ומרים, ומבואר שבת בכלל בנים, ודוחק לומר דקאי על שם העתיד לאחר שיוולד משה.

לא תלכו ריקם

ג' כ"א ונתתי את חן העם הזה בעיני מצרים והיה כי תלכון לא תלכו ריקם, בס' מצח אחרן (דרושים מהגאון ר' אהרן וואלקין בעל בית אהרן) כי' שאין זו הבטחה אלא לאו שמי שילך ריקם עובר בל"ת.

והנה בריש פ' בשלח ויקח משה את עצמות יוסף עמו כו' ובסוטה י"ג א' ת"ר בא וראה כמה חביבות מצות על משה רבינו שכל ישראל כולן נתעסקו בבזיה והוא נתעסק במצוה שנאמר חכם לב יקח מצות וגו' ומשמע שמשא לא נתעסק בבזיה וק' שהרי היה בזה לאו, ואפשר שלקח מעט ורק לא נתעסק כמו כולם, ועוד י"ל שמצוה של לקיחת ארונו של יוסף דוחה לאו זה.

ועי"ל עפ"ש"כ בתיבת גמא פ' קרח ופ' בשלח ששבת לוי שלא היו בכלל השעבוד לא היה בכלל הבזיה, והביא כן מפרשת דרכים דרך מצרים, ומה שאמרו חז"ל שמשא רבינו חכם לב יקח מצות שבזמן שהיו ישראל עסוקין בבזיה להלך ליקח ארונו של יוסף משמע שגם לו היה חלק בבזיה, הוא משום שפרעה ביזה אותו שאמרו לו אל תוסף ראות פני והמבייש ת"ח קונסים אותו ליטרא זהב ע"ש, ולפי' נראה שלא היה בכלל הלאו דלא תלכו ריקם.

צדקה בסתר

ב"ב ט' אר"א גדול העושה צדקה בסתר יותר ממשא רבינו וכי' תו' ואע"ג דמשה נמי עשה צדקה בסתר שמא אותה שעה כבר פסק אותו זכות, ובהגהות מהריב"ן כי' דמנ"ל שעשה משה צדקה דאולי לא נזדמנו לו עניים שבמדבר היה לכולם מן ע"ש, והנה בפרשתו יוגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם, ובמדרש [א' כ"ז] שאין לך מלאכה קשה ממלאכת הטיט וחי נותן כתפינו ומסייעי לכל אחד ואחד מהן ר' אלעזר בנו של ריה"ג אומר ראה משוי גדול על קטן ומשוי קטן על גדול ומשוי איש על אשה ומשוי אשה על איש ומשוי זקן על בחור ומשוי בחור על זקן והיה מניח דרגון שלו והולך ומיישב להם סבלותיהם ועושה כאילו מסייע לפרעה, ואולי ד"ז חשיב כמו מתן בסתר, וא"ש מש"כ התו' שמא פסק אותו זכות שהיה זה במצרים ולא במדבר ועי' אפשר שפסק כבר אותו זכות.

א. מצינו אופן שאפר חמץ יהא חמור יותר מהחמץ עצמו.

ב. היכן מצינו מצה שמותר לאכלה בליל פסח ראשון, ואסור לאכלה בפסח שני.

ג. היכן מצינו אופן שבערב שבת ויו"ט, אסור לעשות סעודה, ואותה סעודה בערב פסח מותרת.

ד. איזה אופן יש שאפשר לאכול בשר רק ע"י מליחה צליה ובישול.

א. לענין דבר שיש לו מותרים, מצאנו שאפר חמץ יהא חמור יותר מהחמץ עצמו, דע"י ביד אפרים (סי' תמ"ח), שכתב דאף להמורדכי דחמץ לא חשיב דבר שיש לו מותרים, משום שחוזר ונאסר בפסח בשנה הבאה, אבל אפר חמץ להסוררים שאסור, חשיב דבר שיש לו מותרים, משום שאין חוזר ונאסר לשנה הבאה, כיון דלגבי שנה הבאה חשיב חרוכו קודם זמנו.

ב. מצה מדמאי מצאנו שמותר לאכלה בליל פסח ראשון, ואסור לאכלה בפסח שני, דהנה איתא בפסחים (דף ל"ה ע"ב), "דמאי, והא לא חזי ליה, כיון דאי בעי מפקר לנכסיה הוי עני ואוכל דמאי, השתא נמי חזי ליה, דתנן מאכילין את העניים דמאי", והתוספות (ד"ה יוצאין), כתבו "מסופק ר"י, אי בעי למימר יוצא דוקא דיעבד, כדאמרין הואיל ומפקר לנכסיה וחזי ליה, מכל מקום עדיין לא מפקיר להו, אי נמי יוצאים אף לכתחלה, הואיל ושרי לעניים, ואכילת מצה נמי נקרא אכילת עניות".

והנה הזכר יצחק (סימן פ' אות ב'), כתב שבמצה יש שתי מצוות, חדא מצות בערב תאכלו מצות והוא המצה הנאכלת לשם חובת אכילת מצה בעצמה אף כשאין קרבן פסח, ועוד מצוה לאכול הפסח עם המצה כדכתיב בקרא על מצות ומרורים יאכלוהו, וזה אינו מחויב המצה עצמה אלא חיוב משום הפסח, וא"כ י"ל דבכל הדברים שנאמרו במצה שלא תהא מצה עשירה, ושתהא נאכלת בכל מושבות, ובאנינות, ושאיסורה משום כל תאכל חמץ, ולא משום כל תאכל טבל, היינו רק במצה הנאכלת משום חיובא דבערב תאכלו מצות, משא"כ במצה הנאכלת עם הפסח לשם חיובא דפסח, בזה לא בעינן כל פרטי מצה הנ"ל, וכמו שמסתבר כן בפסח שני דבעינן שיאכל מצה עם הפסח, ולא בעינן כל דיני מצה ורק בעינן שלא תהא חמץ, והכא נמי בפסח ראשון

המצה שאוכל עם הפסח לא בעינן בה כל הני תנאים, ובמקור ברוך הביא שגם הצ"ח (ברכות ל"ז ע"ב), כתב שבפסח שני אין צריך לכל פרטי דיני מצה, [אלא דהצ"ח כתב לבסוף שלבו נוקפו לחלק כן ע"ש, ועיין עוד בקהלות יעקב (קדושין סימן ל'), ובטעמא דקרא (פרשת בא)]. והשתא יש לדון שהואיל ומבואר בתוספות דמה שמותר לאכול מצת דמאי משום שהיא אכילת עניות, א"כ כל זה בפסח ראשון, אבל בפסח שני שאין דין לחם עוני יהא אסור, ונמצא חומרא בפסח שני יותר מבפסח ראשון.

ג. בסעודת אירוסין מצאנו שבערב שבת ויו"ט, אסור לעשות אותה, אבל בערב פסח מותר לעשות אותה, שהרי השולחן ערוך (אורח חיים סימן רמ"ט ס"ב), כתב "אסור לקבוע בערב שבת סעודה ומשתה שאינו רגיל בימי החול, ואפילו היא סעודת אירוסין, מפני כבוד השבת", ואילו במשנה פסחים (דף מ"ט ע"א), תנן "ההולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו, ולאכול סעודת אירוסין בבית חמיו, ונזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו, אם יכול לחזור ולבער ולחזור למצותו, יחזור ויבער, ואם לאו מבטלו בבליו". ובביאור הלכה (סי' תמ"ד ס"ז), תירץ שבערב פסח כיון שבלא"ה אין יכול לאכול חמץ אחר ד' שעות ע"כ אין זה בכלל סעודה גדולה שאסור בע"ש ויו"ט.

ד. בבשר ששהה ג' ימים בלא מליחה, בליל פסח אפשר לאוכלו, רק ע"י מליחה צליה ובישול, דהנה איתא בשו"ע (יו"ד סימן ס"ט ס"יב), "בשר ששהה ג' ימים מעת לעת בלא מליחה, נתייבש דמו בתוכו ולא יצא עוד ע"י מליחה, ואין לאוכלו מבושל, אלא צלי, ואחר שצאלו נא לא יבשלנו", והט"ו (שם ס"ק ל"ב), כתב "מצאתי בקובץ ישן וז"ל שמעתי מהרב שאמר בשם מהרי"ו שאמר משם מהרי"ל וכו', גם שמעתי שכמדומה הוא, שראה כתוב בשם מהרי"ר עוזר, שאם אחר ששהה ג' ימים מלחוהו כשיעור מליחה, והדיחוהו וצאלוהו, שוב מותר לבשל עכ"ל", ומבואר שאם מולחו ואח"כ צולוהו מותר בבישול, והנה הרי בליל פסח היום א"א לאכול צלי, (ע' פסחים נ"ג א') אלא אם כן בישלו אחר כך, וכמבואר בשו"ע (אור"ח סי' תע"ו א') ובמשנ"ב (שם ס"ק א'), וא"כ אם שהה ג' ימים, הרי א"א רק לצולאו וכדכתב השו"ע, ובשר כזה אין אפשרות לאוכלו בליל פסח אא"כ ימלחוהו ואח"כ יצלוהו ואח"כ יבשלנו, [ועיין עוד בפתחי תשובה (סי' ס"ט ס"ק כ"ה), שכתב עוד עצה לליל פסח ע"ש].

יורה דעה ו' ונפלאותיו לגבי אף

לרבנן גיליון ה-100 ויום כ"ד טבת

עוד כ' בחת"ס טעם למה מברכין הגומל בעת קריאת התורה משום דעליה לתורה הוה במקום קרבן כמ"ש מג"א רפ"ב ח' גבי חיוב יולדת דהוא במקום קרבן יולדת אף שאין קורין לפניו בפי יולדת, וה"י הוה עליה לתורה במקום זבח תודה ויקויים ויזבחו זבחי תודה וסמך לו ויספרו מעשיו ברינה היינו ברכת הגומל.

עוד שם הביא מהרמב"ם שבברכת הגומל עומד, והביא מאליה רבה שהגומל מעומד כיון דהוי כהלל והלל צריך מעומד כמבואר בשו"ע סי' תכ"ב, וכ' בחת"ס שהרי הלל צריך יום כדילפי במגילה מדכתיב ממזרח שמש וא"כ ה"נ שהגומל דוקא ביום מה"ט, אלא שק' ע"ז מהלל של ליל פסח וע"ז כ' שכיון שנאמר בשעת הנס ע"כ נאמר גם בלילה, וה"נ אם עלה מן הים בערב הרי זה שעת הנס ויכול לומר אז הגומל וכמו שעשה אותו חכם, ומיהו הרי המנהג לברך בשעת קריאת התורה אלא דמשכ"ל בליל ש"י במקום שנהגים לקרות בתורה שיכול לומר הגומל, והנה עיקר מה שהק' מהלל של ליל פסח י"ל ע"פ המבואר בקו' ח' מרן רי"ז הלוי על סוכה, שיש ב' מיני הלל שיש הלל של קריאה ויש הלל של שירה, ובליל פסח והלל של יו"ט הוא הלל של קריאה והלל של ליל פסח הוא הלל של שירה, והיינו שהלל של קריאה יסודו לומר פסוקים אלו וא"כ י"ל דוקא ביום כמו ממזרח שמש אך הלל של שירה יסודו הוא שירה אלא שמשוררים פסוקים אלו ובוזה אין קפידא שיהא דוקא ביום, ומה"ט א"ש שהרי הלל נקא מעומד והרי בליל פסח אומרים אותו מיושב אלא דהוא מדין שירה ולא מדין קריאה.

בפי' צו למדו ענין הבאת קרבן תודה ומביא בו בהמה וגם ד' סוגי לחמים ומכל סוג י' חלות ואי מכל סוג נותן לכהן, ופי' בהעמק דבר שהרי זמן אכילת שלמים הוא ב' ימים ולילה אחת ואילו תודה רק יום ולילה, והיינו משום שתכלית הבאת תודה הוא לספר מעשה ד', וע"כ כיון שיש לו הרבה חלות וזמן מועט לאכול ע"כ צריך להזמין חבירו לסעודה אחת ביום הקרבה ויהיה ספור הנס לפני הרבה אנשים, וארבע חלות לכהנים שהם תלמידי חכמים, וכמבואר בברכות תחילת פרק ט' שצריך לומר ברכת הגומל לפני י' אנשים ותרי מינייהו רבנן ולמדו זאת מפסוק וירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יחללוהו.

ויש להוסיף בזה דא"כ היה ראוי שיהיה עוד יותר חלות כדי שיזמין עוד עם רב מאוד לסעודה ויספר לפניהם את הנס שאירע לו, אך כפי הנראה שיש שיעור לזה ויש עדיפות למסיבה צנועה יותר שבהם יכול יותר להתבטאות ולדון ולהפוך בכל צדדי הנס מאשר מעצרת עם גדולה וע"כ באמת צריך בפני אנשים אבל לא בפני עם רב מאוד.

וענין ההודאה אינו דוקא על נס גדול אלא על כל דבר ודבר שאירע צריך להודות, ובאמת שיש לומר בזה מאויב תחכמי, ע' בריש מס' ע"ז שהקפידו חז"ל על הרבה דברים סמוך לאידיהם של נכרים שמא יבא הנכרי ע"כ להודות לע"ז שלו, ע"ש שאסור להשאילין ולשאלו מהם כלים, שכשמשאילין יש לו רווח ויבא להודות וכששואל ממנו שמח שישאל צריך לו ושוב הולך להודות, וכן שם לפרוע מהם לפרוען משום דקא מרווח להו ולפרוע מהם ג"כ אזיל מודה שנפטר ממנו, וא"כ חזינן שהדרד להודות על כל פרט ופרט והם היו מודים על כל פרט לע"ז שלהם עד שאסור מה"ט לעשות דברים אלו סמוך ליום אידם, וכ"ש שיש ללמוד מזה להודות לב"ע על כל פרט ופרט. ואדם שיועד שעל כל דבר ודבר צריך להודות הרי יודע שהכל מאת ד' וממילא אינו חוטא כיון שיועד שהוא מקושר להקב"ה, וכמו כן אינו מתפחד מפגעי העולם מטעם זה.